

ومن تلك الأماكن ذات عرف ميفات أهل
العراف وهو من مكة علي ثمانية وأربعين ميلاً قال في
العزري وبين ذات عرف وعمره ستة عشر ميلاً .
وأوطاس التي كان بها فزاة النبي صلي الله عليه
وسلم في بين ذات عرف وبين عمره .

ذكر بعض مسافات جزيرة العرب

من المدينة الي الكوفة نحو عشرين مرحلة ومن
المدينة الي مكة نحو عشر مراحل ومن المدينة الي
البصرة نحو ثمان عشرة مرحلة ومن المدينة الي البحرين
نحو خمس عشرة مرحلة ومن المدينة الي الرقة نحو
عشرين مرحلة ومثل ذلك من المدينة الي دمشق ومثل
ذلك من المدينة الي فلسطين ومن المدينة الي مصر
علي الساحل نحو خمس وعشرين مرحلة ومن مكة الي
مدن نحو شهر ولعدن طريفان الي مكة احدها علي
ساحل البحر وهو الابعد والاخر ياخذ علي صنعاء وصعده
وجرش وجران والطائف حتي ينتهي الي مكة .

المهراس بكسر الميم وسكون الهاء اسم لماء في
جبل احد وفي الحديث ان رسول الله صلي الله
عليه وسلم عطش يوم احد فجاه علي بن ابي طالب رضي
الله عنه بماء في درقنه من المهراس فعافه رسول الله

Δατίρηκ ἀνήκει ἐν τέτοις τοῖς τόποις ὁμοίως· ἔστι δὲ συρλεύτεως τόπος τῶν ἐγκαταίκων Γραάκης, ὡσεὶ 48 μίλια μακρὰν τῆς Μέκκας, καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Ἀΐδιῆ, δεκαεὺς 1) μίλια μακρὰν ἀπὸ Ἀμρᾶς.

Αὐτάς, ἐν ἧ ἀνίκησεν ὁ πρῶφῆτης (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ), κεῖται μεταξὺ Δατίρηκ καὶ Ἀμρᾶς.

Περιγραφή διαστημάτων τινῶν Ἀραβίας.

Ἀπὸ Μεδίνης ἕως Κεφᾶς ὑπάρχουσιν ὡσεὶ εἴκοσι σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μέκκας ὡσεὶ ὀκταεκασταθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μπάσρας ὡσεὶ δεκαοκτὰ σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μπαχραίνης ὡσεὶ δεκαπέντε σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Ἀλρακκὰ ὡσεὶ εἴκοσι σταθμοί· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ Μεδίνης ἕως Δαμασκῆ καὶ ἕως Παλαιστίνης· ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μέρη παρὰ τὴν αἰγιαλὸν ὡσεὶ ἑκκατὶ καὶ πέντε σταθμοί. Ἡ Μέκκα ἀπέχει ἀπὸ τῶν Ἀδάνων ὡσεὶ μηνὸς ἑνός· ὑπάρχουσιν δὲ ἀπὸ τῶν Ἀδάνων δύο ὁδοὶ πρὸς τὴν Μέκκαν, ἡ μὲν παρὰ τὴν αἰγιαλὸν τῆς Θαλάσσης, ἡ μακρυτάτη, ἡ δὲ διὰ τῆς Σαναᾶς, Σααδᾶς, Τζῆρας, Νατζρᾶν καὶ Ἀλταΐφης ἕως Μέκκας.

Ἀλμεχράς ὑπάρχει ὄνομα ἕλατος ἐν τῷ ἔρει Ὀχῆδ. Ἐν Ἀλχαδίθ (ἦτοι ἱερῶ ἱστορίᾳ τῆς Μωῦμεθ) λέγεται, ὅτι ὁ τῆς Θεῷ ἀπίστολος (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ) ἐδίψησεν ποτὲ, καὶ ἐκόμισεν αὐτῷ ὕδωρ ἐν πινακίῳ ἐξ Ἀλμεχράς ὁ Ἀλῆ μπὲν ἀμπὴ Τάλεπ (ἰλεως αὐτῷ ἰ Θεῷ), ἀλλ' ὁ τῆς Θεῷ ἀπίστολος (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ)

1) Ἡ ἐν Ὀξωῦνι ἐκδοσὶς γράφει *Ἰνῆσις* ἄλλω ἦτοι εἰκοσιεξί.

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

صلى الله عليه وسلم وغسل به الدم عن وجهه واياه
 اراد سديف بقوله وانكروا مقتل الحسين وزيد وشهيد
 بجانب المهراس فيريد بالشهيد بجانب المهراس حمزه عم
 رسول الله صلى الله عليه وسلم لانه استشهد عند
 احد حيث المهراس .

من اللباب وحوارين بضم الحاء المهلة وواو والت وراء
 مهلة ومثناة من تحتها وفي اخرها نون قال وفي بلدة
 بالبحرين افتتحها زياد بن عمر فكان يقال له زياد
 حوارين وكان اخو زياد المذكور فقيهاً من اصحاب علي
 بن ابي طالب رضي الله عنه اقول وحوارين ايضاً قرية
 من بلد حص من جهتها الشرقية الجنوبية ورايتها وفي
 التاريخ ان زياد كان بها لما جاء النعي بهجاويه .

ومن البلاد القريبة من القطيف تاروت عن بعض
 اهلها تاروت بفتح التا المثناة من فوقها ثم الف وضم
 الراء المهلة وواو ساكنة وفي اخرها تا ثانية قال
 وتاروت بليدة في الشرف عن القطيف واذا مد البحر
 احاط بها وباراضيها فتصير جزيرة واذا جزر البحر انكشف
 بعض الاراضي التي بينها وبين القطيف فيصل اليها
 الناس في البر وفي عن القطيف علي نصف مرحلة
 وللناروت الكروم الكثيرة والعنب المفضل .

ἐκ ἠθέλησε πιεῖν, ἀλλ' ἐνύψεν αὐτῷ τὸ αἷμα ἀπὸ τῆ προ-
σώπης· καὶ τοῦτο αἰνιττόμενος ὁ Σιλόικ λέγει, ἐν θυμῷ
θητε τοῦ τόπου, ὅπως ἐφονεύθησαν ὁ Χοσέϊν,
ὁ Ζεῖδ καὶ ὁ μάρτυρ πλησίον Ἀλμεχράς, ἐννοῶν διὰ
τῆ μάρτυρ πλησίον Ἀλμεχράς τὸν Χάμζαν, τὸν τῆ ἀποσόλη
τῆ θεῶ (εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῷ καὶ εὐχήν) μητρᾷδελφον, ὅσις
ἐμαρτύρησεν ἐν Οὐχὸδ, ὅπως ὑπάρχει Ἀλμεχράς.

Χοβαραῖν ἔστι κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπα-
μπ πόλις Ἀλμπαχραῖνης, ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ τῆ Ζιαδ
μπὲν Ωμάρ, ἀφ' ἧς καὶ ἐπωνομάθη Ζιαδ Χοβαραῖν· ὁ δὲ
τῆ ρηθέντος Ζιαδ ἀδελφὸς ὑπῆρχε πρεσβύτερος ἐκ τῶν ἐταί-
ρων τῆ Ἀλῆ μπὲν Ἀμπῆ Τάλαπ (ἴλεως αὐτῷ ὁ θεός). Λέ-
γω, ὅτι τὸ Χοβαραῖν ὑπάρχει καὶ κόμη τῆς γῆς Χέμς με-
ταξὺ τῆ ἀνατολικῆ καὶ νοτίᾳ μέρης, ἣν ἐγὼ ἴδον. Ἐν τῷ χρο-
νογράφῳ λέγεται, ὅτι ὁ Ζιαδ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ καθ' ὃν και-
ρὸν ἀνηγγέλθη αὐτῷ 1) ὁ θάνατος τῆ Μαβίς.

Ἐκ τῶν τόπων τῶν πλησίον Ἀλκατίφης ἔστι Ταρῆτ
ἔως ἀναγνωσκόμενον κατὰ τινὰς τῶν ἐγχωρίων πόλις
μικρὰ, κατ' αὐτῆς, κειμένη ἀνατολικῶς Ἀλκατίφης, καὶ
ὅτε μὲν ἡ θάλασσα πλημμυρεῖ, σκεπάσθεται αὐτὴ καὶ ἡ γῆ
αὐτῆς καὶ γίνεται νῆσος, ὅτε δὲ ἡ θάλασσα σρέφεται εἰς τὰ
ἔπισω, μένει σπυρὸν τὸ μέρος τῆς γῆς τὸ μεταξὺ Ταρῆτ καὶ
Ἀλκατίφης, καὶ διαβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀβρύχοις ποτίν·
ἀπέχει δὲ τὸ Ταρῆτ ἀπὸ Ἀλκατίφης ὡσεὶ $\frac{1}{2}$ σαθμῶ καὶ εἰς
περὶ ἀμπέλων καὶ ἐξαιρέτων σαφυλῶν.

1) Διὰ τὰ παρνευθεῖν δηλαδὴ εἰς τὴν τυφλήν.

ومن الاماكن بالحجاز الرجيع براء مهلة وجيم
وهو بين مكة والطائف وهو الموضع الذي غدر فيه عضل
والقاره باصحاب رسول الله صلي الله عليه وسلم
والرجيع ايضاً موضع عند حبير كان به معنا معسكر
رسول الله صلي الله عليه وسلم في قتاله لحبير •
من المشترك الدهنا تمد وتقدر ارض واسعة بنجد في
ديار بني تميم •

ومن بلاد اليمن الشحر وفي بليدة صغيرة بكسر
الشين المعجمة وسكون الحاء المهلة بين عدن
وظفار •

ومنها حضرموت وفي بلد عامر ابني النمد وبينها
وبين الشحر اربعة ايام من الاباب وحضرموت بفتح
الحاء المهلة وسكون الضاد المعجمة وفتح الراء المهلة
وبعدها مين مفتوحة وواو ساكنة وفي اخرها مثناة من
فوقها •

من المشترك لياقوت قال وغدير خم بضم الخاء
المعجمة وتشديد الميم وهو بين مكة والمدينة قيل
هو علي ثلثة اميال من الجحفة وقيل هو غيضة هناك
والشيعة عيد ينسبونه اليه •

Αλρατζιά ανήκει τῇ πετραίᾳ Ἀραβίᾳ μεταξὺ Μέκκας καὶ Ἀλταίφης, ἡ τύπος, ἐν ᾧ οἱ Ἀδελ καὶ Ἀλκαράδ ἠπάτησαν τὸς συντρέφους τῆ ἀποσόλου τῆ θεῆ (ευλογία θεῆ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνη). Αλρατζιά υπέρχει προὔτι τόπος πλησίον Χαίμπαρ, ἐν ᾧ υπέρχει τὸ στρατόπεδον τῆ ἀποσόλου τῆ θεῆ (εὐλογία θεῆ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνη) ἐν τῷ πολιορκεῖν τὸ Χαίμπαρ.

Ἀλδαχνά (τὸ ἔπιον προφέρεται μακρῶς καὶ βραχέως) υπέρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλδαμπ, τύπος εὐρύχωρος τῆ Νάτζδ ἐν τῇ γῆ τῶν ἡῶν Τασμήμ.

Ἀλσέχρ ανήκει τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, πόλις μικρὰ . . . μεταξὺ Ἀδάνων καὶ Ζαφάρ.

Ἐν τέτοις δὲ τοῖς τύποις ανήκει καὶ τὸ Χαδραμύτ 1), τύπος ἔνοικος ανήκων τοῖς ἡῶς Ἀλναμαδ, ἀπέχων ἀπὸ Ἀλσέχρ τέσσαρας ἡμέρας

Γαδίσχομμ κατὰ τὸν Γακῆτον ἐν τῷ περὶ τῶν ὀμωνύμων, κεῖται μεταξὺ Μέκκας καὶ Μεδίνης, καὶ καθὼς λέγεται, ἀπέχει τῆς Τζιοχφᾶς τρία μίλια· υπέρχει δὲ, ὡς φασιν, ἄλλος ἐκεῖ, καὶ εορτάζουσιν οἱ Σίται 2) εορτὴν ἀπ' αὐτῆ ὀνομασθεῖσαν.

1) Ἀδραμύτταν ὀνομάζει ἡ Θείφρατις βιβλ. Η' ἱστορ. φυσ. κριφ. Δ', ὅπου φύεται κατ' αὐτὸν θυμίαμα καὶ μύρρα, τὸ ἔπιον καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀραβες προσεπιβεβαιῶσι. Ο' δὲ Πτολεμαῖος ἔχει Ἀδραμίταν χώραν, καὶ ὁ Στραβὸν Κατρημνήτην.

2) Τοιῦτοι υπέρχεισιν οἱ σήμερον Πέρσαι. ἂν γὰρ ἡ Ἀλδαχὶ ἐνομαζόμενοι, ἐναντίοι τοῖς Τύρκοις ὀνομαζόμενοις ἂν γὰρ Σαυαίταις.

قال ابن حوقل دور جزيرة العرب من
 عمان عبادان الي البحرين وهجر نحو خمس عشرة
 مرحلة ومن البحرين الي عمان نحو من شهر ومن عمان
 الي مهرة نحو من شهر ومن مهرة الي عدن نحو من
 شهر ومن عدن الي جدة نحو من شهر ومن جدة الي
 ساحل الجحفة ثلث مراحل ومنها الي الجار ثلث مراحل
 ايضاً ومن الجار الي ايله نحو من عشرين مرحلة اقول
 ومن ايله الي الشراه نحو ثلث مراحل ومن الشراه الي البلقا
 نحو ثلث مراحل ومن البلقا الي مشاريف حوران نحو
 ست مراحل ومن مشاريف حوران الي مشاريف فوطنة
 دمشق نحو ثلث مراحل ومن مشاريف العوطنة الي
 ساليه نحو اربع مراحل ومن ثم الي باليس نحو سبع
 مراحل ومن باليس الي الكوفة نحو عشرين مرحلة ومن
 الكوفة الي البصرة نحو اثنتي عشرة مرحلة ومن البصرة
 الي عبادان نحو مرحلتين فهذا هو دور جزيرة العرب
 بالتقريب *

يبرين في ارض سيخة تشتمل علي عيينين ونخيل
 كثير الي الغاية وبين العين والعين تقدير نصف
 مرحلة واكثر وغالب النخيل علي القرب من العينين
 ويبرين بالقرب من الجسا والقطيف واليهاميه ويبرين

Λέγει ὁ ἔμπν Χαηκαὲλ περὶ τῆς περιμέτρου τῆς Ἀραβίας, ὅτι ἀπὸ Οὔμπαδάν ἕως Ἀλμπαχραίνης καὶ Χιτζρ ὑπάρχει ὡσεὶ δεκαπέντε σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μπαχραίνης ἕως Ωμάν ὡσεὶ μὴν εἰς, ἀπὸ δὲ Ωμάν ἕως Μαχραῆς ὡσεὶ μὴν εἰς, ἀπὸ δὲ Μαχραῆς ἕως Ἀδναε ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Ἀδναε ἕως Τζιοδδά ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Τζιοδδά ἕως τῆς αἰγιαλῆ τῆς Τζιοχραῆς τρεῖς σταθμοί, καὶ ἔντεῦθεν ἕως Ἀλτζαῆρ τρεῖς σταθμοὶ ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Ἀλτζαῆρ ἕως Ἀϊλαῆς ὡσεὶ εἴκοσι σταθμοί. Λέγω, ἀπὸ Ἀϊλαῆς ἕως Ἀλταραῆς εἶναι τρεῖς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Ἀλταραῆς ἕως Ἀλμπαλκαῆ ὡσεὶ τρεῖς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Ἀλμπαλκαῆ ἕως Μαχαρηκ Χαβραῖν ὡσεὶ ἕξ σταθμοί. ἀπὸ δὲ Μαχαρηκ Χαβραῖν ἕως Μαχαρηκ Γούτατ Δαμασκῆ ὡσεὶ πρὸς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μαχαρηκ Ἀλγούτα ἕως Σαλαμουά ὡσεὶ τέσσαρες σταθμοί, καὶ ἔντεῦθεν ἕως Μπάλις ὡσεὶ ἑπτὰ σταθμοί, καὶ ἀπὸ Μπάλις ἕως Ἀλκαφαῆ ὡσεὶ εἴκοσι σταθμοί, καὶ ἀπὸ Ἀλκαφαῆ ἕως Ἀλμπάτρας ὡσεὶ δώδεκα σταθμοί, καὶ ἀπὸ Μπάτρας ἕως Οὔμπαδάν ὡσεὶ δύο σταθμοί. Καὶ αὕτη μὲν ἡ περίμετρος τῆς Ἀραβίας ὡς ἔγγιστα.

Τὰμπρίν ἐστὶ γῆ αἰλυκὴ περιέχουσα δύο πηγὰς καὶ παιμπόπις φοίνικας (χερμαῖδες τερκισί)· μεταξὺ δὲ τῶν δύο πηγῶν ὑπάρχει διάστημα ἡμισέως σταθμῆ καὶ ἐπέκεινα, καὶ πλησίον αὐτῶν εὐρίσκονται οἱ πλεῖστοι φοίνικες. Τὰμπρίν κεῖται πλησίον Ἀλχασαῆ, Ἀλκατίφ καὶ Ἀλγιαμαμαῆς· ἀπέχει δὲ ἀπὸ Ἀλγιαμαμαῆς ὡσεὶ τριῶν ἡμερῶν ὁδοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ Ἀλχασαῆς. Ἀλγιαμαμαῆ καὶ Ἀλχασαῆ καὶ Τὰμπρίν σχηματίζουν τριγώνον, καὶ ἡ μὲν Ἀλγιαμαμαῆ κεῖται δυτικῶς, ἡ δὲ Ἀλχασαῆ ἀνατολικῶς, καὶ τὸ Τὰμπρίν κατὰ μεσημβρίαν ὀλίγον τι ἐκκλίνει ἀπὸ τῶν λοιπῶν δύο. Κατὰ τὴν συγγραφῆν τῆς περὶ τῶν ὁμωνύμων βιβλίας τὸ Τὰμπρίν ἔστιν ὄνομα ἄμμου, τῆς ὁποίας τὰ πέρατα κατὰ δεξιῶν τῆς

اليمامه وبين يبرين تقدير مسافة ثلاثة ايام وكذلك ما بين يبرين وبين الحسا واليمامه والحسا ويبرين علي صورة مثلث اليمامه في جهه الغرب والحسا في الشرق ويبرين في الجنوب عنها بيلا بسيرة وقال في المشترك يبرين بفتح المثناة التحتية وسكون الباء الموحدة وكسر الراء المهملة وسكون المثناة التحتية وفي اخرها نون قال وهو اسم رمل لا تدرك اطرافه من يمين مطلع الشمس من حجر اليمامه اقول ويبرين في غاية الوخامة وقد اخبرني من اثق به ان اهل تلك البلاد يعتقدون انه من اكل من ثمرها وشرب من ما فيها ونام في ظلها فانه يحكم لامحالة وثمرها يشبه برني المديح .

ومن الاماكن المشهورة بالبحرين كاظمه بكاف والفاء وظاء معجمة مكسورة وميم وهاء وهو جون علي ساحل البحرين والبصره والقطيف وبين كاظمه والبصره مسيرة يومين وبين كاظمه والقطيف مسيرة اربعة ايام وهي في سمت الجنوب عن البصره ويقال لها كاظمه البحور وهي منازل للعرب وبها مراعي جيدة وبار كثيرة قريبة المدا *

ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς χωρὶς Χατζρ Αἰγιαμαμαὶ ὑπάρχει
 χετιν ἀνέφικτα τῇ ὄρασει. Λέγω δὲ, ὅτι τὸ ἄμπριν εἶναι
 τύπος πολλὰ νοσώδης, καὶ τις τῶν ἐκεῖσε δικτριψύκτων διη-
 γήθη μοι, ὅτι οἱ κάτοικοι κείνῃ τῆς τόπῃ δοξάζουσιν, ὅτι ὁ Φα-
 γὼν αὐτοῦ δακτύλος κῆ πικρὸν ὕδωρ κῆ κοιμηθεὶς ὑπὸ τὴν σκιάν
 ἐξάπαντος ὑποπίπτει εἰς πυρετόν· οἱ δὲ δάκτυλοι αὐτῆς ἴμοι-
 άξουσι τῆς δακτύλος 1) τῆς Μεδίνης.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων τόπων Αἰμπαχραΐνης ἔστι Καζε-
 μαὶ..... κόλπος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Αἰμπαχραΐνης, Αἰμ-
 πάσρας καὶ Αἰκατίφης· ἀπέχει δὲ ἀπὸ μὲν Αἰμπάσ-
 ρας δύο ἡμερῶν ὄδον, ἀπὸ δὲ Αἰκατίφης τεσσαέρων ἡμερῶν
 ὄδον, κῆ κεῖται κατὰ κορυφὴν τὴν μεσημβρινὴν ἀπὸ Αἰμ-
 πάσρας, κῆ ὀνομάζεται Καζεμά Αἰμποχέρ, κατὰλυμα τῶν
 Αἰράβων κῆ περιέχουσα βροσκήματα ἐξαιρέτα καὶ πολλὰ πη-
 γάδια πλησίον τῆς πλημμίρας τῆς θαλάσσης.

1) Οἱ δάκτυλοι τῆς Μεδίνης ὑπάρχουσι γλυκύτεροι παρὰ
 τῆς τῶν ἄλλων τέκων.
